

Valsts politika un elektroenerģija

◆ Paaugstināti tarifi **piespiedīs taupīt** enerģiju

DAGNIJA BLUMBERGA,
RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES
PROFESORE

Elektroenerģijas tarifu pieaugums ir svarīgs jautājums ikvienam no mums. Svarīgs tāpēc, ka būs jāmaksā vairāk, un tas savukārt spiedīs mūs samazināt elektroenerģijas patēriņu. Gadījumā, ja negribēsim maksāt vairāk, tas vienkārši spiedīs mūs sakārtoties.

Savā laikā, pirms apmēram desmit gadiem, Ekonomikas ministrijā tika izstrādāts priekšlikums par enerģijas nodokli, kurš paredzēja, ka tiem enerģijas lietotājiem, kuri tērē vairāk, nekā nepieciešams, ir jāmaksā nodoklis: jo vairāk vairs normatīva patērēts, jo lielāks maksājums nodoklī. Iemesls šim nodoklim bija ļoti vienkāršs: Latvija importē fosilo kurināmo un importē elektroenerģiju, un valsts nauda aizplūst ārpus Latvijas tikai tāpēc, ka enerģijas lietotāji nerūpējas par lietderīgu enerģijas patēriņu. Toreiz populārs bija stāsts par baseinu meža vidū, kuru cauru gadu apsilda ar elektrību, bet baseinu izmanto tikai pāris reizes gadā. Tika spriests, ka nevar aizliegt to darīt, bet var uzlikt nodokli, lai kompensētu videi un valsts ekonomikā nodarītos zaudējumus.

Ekonomikas ministrijas priekš-

likumu par enerģijas nodokli Saeima toreiz noraidīja.

Pēc pieciem gadiem tam sekoja ierosinājums no Vides ministrijas puses par CO₂ nodokli, kuru Saeima apstiprināja nepamatoti niecīgu, un tā ieviešana praktiski zaudēja jebkuru jēgu.

Neatkarīgi no visa šis solis ir jāuzskata par ļoti svarīgu pagrieziena valsts energosektora attīstībā.

Nevar noliegt, ka valstiski svarīgi ir samazināt jebkuru energoresursu importu. Tomēr, ko nespēja panākt ministrijas, izdevās "Latvenergo", kas daļēji realizē šo ideju. Var, protams, strīdēties par uzlikto līmeņatzīmes normatīvo vērtību 1200 kWh/gadā neatkarīgi no iedzīvotāju skaita dzīvoklī vai mājā, neatkarīgi no tā, ka daudzstāvu ēkās ar desmit un vairāk stāviem nav atļauts izmantot gāzes plītis un tādējādi paliek tikai viena alternatīva – elektriskās plītis, un neatkarīgi no citiem faktoriem.

Neatkarīgi no visa šis solis ir jāuzskata par ļoti svarīgu pagriezienu valsts energosektora attīstībā. Tas ir jāklasificē par sava veida

energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu valsts mērogā.

Atklāts paliek jautājums par rūpniecības uzņēmumiem, kuri lēš, ka pieaug produkcijas pašizmaksa un samazināsies konkurētspēja, ja pieaugs elektroenerģijas tarifi. Ilgo gadu pieredze, strādājot ar rūpniecības uzņēmumiem, ir devusi pārlicību, ka gandrīz visos uzņēmumos Latvijā tiek tērēta enerģija vairāk, nekā nepieciešams produkta ražošanai. Nebaidos apgalvot, ka bez lielām investīcijām enerģijas patēriņu ir iespējams samazināt par 5, 10 vai 15 procentiem. Līdz šim nebija nepieciešamības to darīt, jo, kaujoties ar ikdienas rūpēm, enerģijas problēmas tika noliktas uzņēmumu vadītāju augšējos plauktos.

Viss iepriekš teiktais liecina, ka "Latvenergo" noteiktais tarifu pieaugums un diferencētā atlieksme pret enerģijas gala lietotājiem ir palīdzība valdībai energoefektivitātes politikas veidošanā, kas kopumā ir vērsta uz energoresursu patēriņa samazinājumu.

Vienīgais jautājums, kas paliek atklāts, ir saņemta papildu maksa par enerģijas gala lietotāja elektroenerģijas pārmērīgu lietošanu, kas faktiski ir enerģijas vai CO₂ nodoklis, kas citās valstīs papildina valsts budžetu. ♦

(No WWW.IR.LV)